

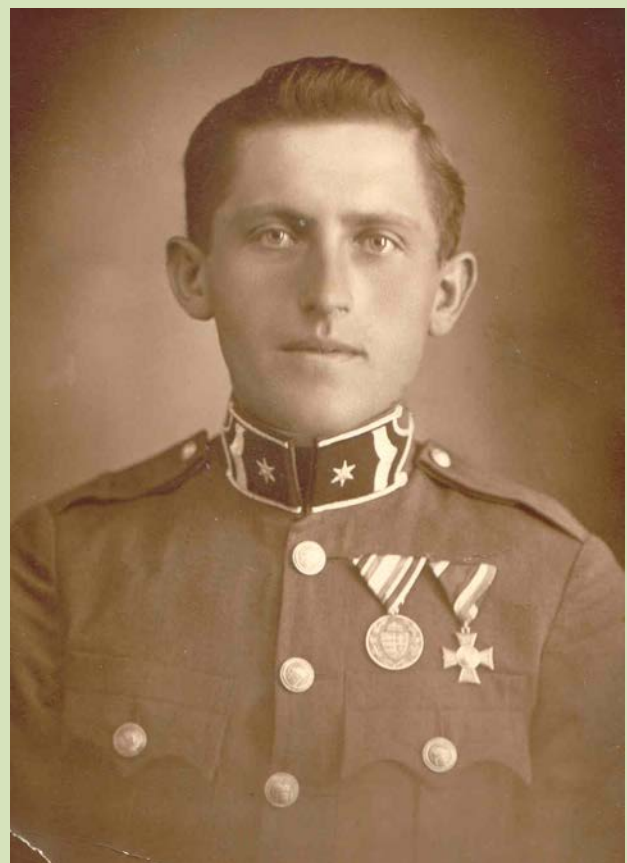
Demeter Imre csendőr főtorzsőrmester, őrsparancsnok

Írta Demeter József, Demeter Imre csendőr főtorzsőrmester fia, 2018.

Édesapánk, Demeter Imre 1901. október 12-én született Nagykamaráson egy hét gyermekes dohánykertész kisparaszt család negyedik gyermekeként.

23 évesen lépett a Magyar Királyi Csendőrség állományába. Végigjárta a ranglétrát, Szombathelyen elvégezte az őrsparancsnoki iskolát 1935-ben, s végül a Szegedi V. csendőrkerület Kecskeméti osztály Kecskeméti szárnya 1. szakaszának tagjaként Kecskemét őrsparancsnoka lett.

**Demeter Imre próbacsendőr (álló kép),
véglegesített csendőr (jobbra fent), majd
csendőr őrmester (jobbra lent)**

**Demeter Imre őrmester
szülei és a hét gyermek
közül legfiatalabb
testvérével, Andrással.**

**Demeter Imre lovas
csendőr törzsőrmester
(jobbra fent és lent)**

Kiképzésen. (Demeter Imre elől középen.)

Kiképzésen; ebédszünet.

A magyar királyi csendőr őrsparancsnok képző iskola D. osztályában, Szombathely, 1935. március 13.

Demeter Imre a pécsi csendőr kerületből való társaival a szombathelyi őrsparancsnok képző iskolában, Tihanyi József, Nagy Lajos, Ujvári József, Petó Péter, Szabó Sándor, Polgár József, Pusztai János, Szabados György és v. Gál Pál törzsőrmesterekkel.

Demeter Imre "diák" társaival és tanáraival a szombathelyi csendőr őrsparancsnok képző iskolában (felső sorban balról a hatodik), 1935.

Demeter Imre lovas csendőr főtörzsőrmester őrsparancsnok (*-gal jelölve) társával külföldi vendégek fogadásán.

A megözvegyült Demeter Imre főtörzsőrmester és második felesége, Homoki-Szabó Margit, 1942.

Alul: Demeter Imre főtörzsőrmester baráti körben, esküvőn.

Demeter Imre őrsparancsnok családjának segít a szüretelésben (a csendőr detektívek kivételével a csendőrök nem hordhattak polgári ruhát, még szabadságuk ideje alatt sem).

1945 februárjában, Buda ostrománál esett orosz hadifogságba. Először Romániába szállították, majd valahol a Szovjetunióban kötött ki. Onnan a feleségéhez írt levelei (akit a kor szokása szerint "Anyukám"-nak titulált; lásd az életrajz végén) még az egészségben való hazatérésben reménykedők, - bár a cenzúra hatása erősen nyilvánvaló, hiszen a "Baráti Szovjetunió" és "Demokratikus hazánk bölcs vezetői" kifejezések kilógnak a sorok közül. De amikor ott tifuszt kapott, eszméletlen lett, bedobták a halottak közé, ahol vérben feküdvé tért eszméletre. Hosszú időn át elkülönítve tartották fertőző betegsége miatt, de kezelést nem kapott. (Bánatát növelendő, fogsága alatt meghalt a családját sokban istápoló anyósa, akiről "édesanyánk"-ként ír, valamint az Ilonka nevű sógornőjének a férje). 1950 decemberében szabadult, de a 40 kilóra lefogyott, súlyosan leromlott egészségű embert azonnal internálták csendőr társaival együtt Kazincbarcikára, kényszermunkára. Ott magas vérnyomása is lett, és agyvérzést kapott, s kezelés helyett veréssel kényszerítették a további fizikai munkára. Testileg, szellemileg tönkremenve, nyomorékká verve szabadult 1953 június 15-én. Éjjeliőrként még próbált dolgozni, míg egy újabb agyvérzést követően teljesen munkaképtelenné vált. Többször került kórházba, s volt olyan orvosa, aki úgy bánt vele, mint "utolsó bűnözővel," mikor megtudta, hogy megjárta Kazincbarcikát. Felesége otthon ápolta a lassan magatehetetlenné váló beteget annak 1964. február 5-én bekövetkezett haláláig. A család semmilyen szociális segílyt, támogatást, ellátást nem kapott, s csendőrmúltja miatt nem voltak hajlandók hadirokkantná sem nyilvánítani, holott később a fellelhető adatok alapján a Szegedi Orvostudományi Egyetem ideg-elmegyógyász tanszékvezető tanára, Dr. Janka Zoltán hivatalosan igazolta, hogy a Demeter Imre halálához vezető betegségek a hadifogságban és a kényszermunkatáborban elszenvedett szenvedésekkel okozati összefüggésben álltak.

Ebből kifolyólag végtelenül nehéz körülmények között élt a család Kecskeméten. A volt apáca nagynéném, Homoki-Szabó Erzsébet fogadta be és segítette a családot.

Demeter Imre, főtörzsőrmester, a kommunista hatalomvágy áldozata, meggyötört családjával, cc. 1960.

Az első feleségéről, Sztana Máriáról nincsen bővebb információink. Imre fiát, aki 1936-ban született, édesanyám nevelte az 1942-es házasságkötésük után. Bizonyára nehezen élte meg a nyolc éves kislány, hogy édesapja fogságba került és már 17 éves volt, amikor ismét találkozhattak. Ekkor a kecskeméti Piarista Gimnáziumba járt, itt is érettségizett. További sorsáról annyi ismeretünk van, hogy 1956-ban részt vett a forradalomban, melynek bukását követően uránbányában volt kénytelen dolgozni. Megnősült, Bátaszéken éltek. Két fia született, de megromlott a házassága, elváltak, és Kecskeméten élt munkásszálláson. A családjával megszűnt a kapcsolata. Az alkohol fogságába esett, munkaképtelenné vált és szociális otthonba került. Innen szállították Kiskunhalasra, ahol gégerákban halt meg 1991-ben. Temetéséről a testvérek gondoskodtak. Kecskeméten, a köztemetőben nyugszik.

Édesapánknak a Kis-Budai temetőben lévő sírját a temető felszámolása miatt 2007-ben exhumáltuk. Édesapám, Sztana Mária, valamint a kisbaba csontjait Imre mellé temettük el. Ha borzasztó sors után is, de hamvaiban együtt van a család.

A csupán csendőr-volta miatt meghurcolt életű Demeter Imre még poraiban sem nyugodhatott: a temető felszámolása miatt a család kénytelen volt más temetőbe átszállíttatni. A Kecskeméti köztemetőbe temették, első fia mellé. (A sírkőre második felesége szüleinek a neveit is bevették, de ott nyugszik családjuk több tagja is).

Édesanyám, Homoki-Szabó Margit 1918. február 6-án született egy Kecskemét melletti úrihegyi gazdálkodó család gyermekeként. Édesapámhoz hasonlóan szintén heten voltak testvérek. Boldogan ment feleségül a megözvegyült főtörzsőrmesterhez. Az esküvő után beköltöztek a csendőrlaktanyában számukra biztosított szolgálati lakásba. Ide született Margit. Imrével és a picivel, terhesen kellett elhagynia a laktanyát amikor édesapám fogságba esett. Ekkor hazaköltözött Úrihegybe, a szüleihez. Ide született Ágnes 1945-ben. Nagyon nehéz évek következtek. Nagynéném és keresztanyám, Homoki-Szabó Erzsébet az apácarend felbomlása után Kecskeméten kapott házat, ahova beköltözött a család is. Imre innen járt iskolába; közben művelték Úrihegyben a szőlőt, s kénytelenek voltak "bögrecsárdát" működtetni, hogy életben maradjon a család. Miután édesapám csendőrként került fogságba, semmilyen ellátásra, segélyre nem voltak jogosultak. Lelküket a hit, az egyház tartotta életben. Aktívan részt vettek a gyülekezet életében. Közben édesanyámat műteni

kellett, melyet meg kellett ismételni, mert műhiba történt. Nagyon sokat segítettek testvérei, különösen Pál sógora, ki maga is hadirokkantként élt Hetényben, és János sógora, ki a gazdálkodást irányította a szőlőben. Mindig akadt egy kis liszt, disznóhús, gyümölcs melyet megosztottak a nincstelen családdal.

A hit és a szeretet volt az, ami átsegítette édesanyámat és testvéreimet egy olyan korszakon, melyet ma el sem tudunk képzelni! Édesapánk valóban életét áldozta - esküjéhez híven – a haza és népszerűség eszméjéért, amelyet a csendőr jelszó szerint "Híven, Becsülettel, Vitézül a Hazáért Mindhalálig!" szolgált.

Hét esztendő voltam, amikor elment az élők sorából. Nem volt érzelmi kapcsolat közöttünk, mert szegény mozgásképtelen volt, beszélni sem tudott az agyvérzéseket és a kazincbarcikai "átnevelést" követően. Eltemettük, s az életnek mennie kellett tovább. Nem sokkal azután Édesanyám lekerült Szegedre, a klinikára, egy rutin műtétre, de valami nem sikerült, és már ő sem jöhetett haza. Nyolc éves voltam, Márti tizenegy, mikor árvák lettünk. Eleinte Keresztanyám viselte gondunkat, majd Csöpi nővérem (Margit), aki 1964 december 24-én ment férjhez, férjével 21 évesen vállalták fiatal testvéreik gondozását. A család ennyi hányatottság után is közeli, egymás gondját-baját közösen hordozó család maradt, s gyermekeik is a társadalom hasznos tagjaivá váltak. Amint András öccse (l. a szülőkkel együtt a fényképen) megfogalmazta, "...ez a család a kisparaszti sorból kinőve, szorgalmával, képességeivel orvosokat, jogászokat, pedagógusokat és mérnököket, tisztességes mesterembereket, gazdákat adott a hazának." S ezt annak ellenére érték el, hogy a kommunista rendszer hatalmának megerősítése érdekében eltökélten igyekezett a családot, mint minden más csendőr családot, megnyomorítani és elpusztítani.

1950. VII. 31.

Drága jó Annykém!

A nagyon rég várt lapsodot ma
megkaptam. Ez új élet erőt és él-
ni akarást hozott a számomra és
nagy örömet. Az ide örömem csak
ardólag tartott, amíg a levelet olvasá-
sánál a számomra lárker írtam. Dra-
ga jó Édes anyómban minis többi. El-
ment az áldott jó lélek, mielőtt lát-
hattam volna. Elment az örö-
angyal s most a magas égbe ör-
ködik feléltetek. Bele kell nyugod-
niuk, így rendezte a sors. Tudom
egyetlenem, hogy Téged nagyon meg-
járt a megbalozott halála, hiszen
amenny is éppen elég volt és van.

nánodra a sors csapásaitól. Vi-
gantulodj Drágám, nem maradtal
eggedül a jó Isten megsegít.

Én meg vagyok egészenbe, remény
kedek a szabadságban. Bízokodó-
an néreink itt mid anyian a jó-
vö elé, bízunk abban, hogy a Pa-
rati kővet unió és Demokratikus
haránt böles veretöi nem soka-
ra lehetövé tenik szabadságunkat

Édes kis fiam! Te már meg tudod
érteni a helyzetet. Édes anyád sora-
ból örömmel olvassom, hogy jól
viselkedsz, ez nagy meggyezés
nekem a messe idegenbe. hegyél.
is jó fiauskám jó anyjodnak re-
gits mindenben ahol csak tudsz
gonolósan kerüdj minden olyan
relekedtet, amivel szomorúvá-

got ekornál neki. Egy percre sem feledol, hogy soká elnem múltó hála val tartozol neki.

Édes kiesi anygalkáim! Édes anyátok a decemberi levelében azt írta, hogy estenként össze tesitek kis kassóitokat és imádkortok, hogy a jó Isten segítse hara apukát. Ár-
tatlan imáto? meghallgatásra talál. Hará meggy. Legyetek jók.

Kezves Thunka! Rememvair olvasom anyu leveléből, hogy a mostoha ~~sors~~ elviharított szeretett élet társadtól. Veled együtt érzem át a súlyos csapást. A kegyetlen halál vinni a szerető férjet, meg sem pihen, már vinni a felejtéhetetlen jó Édes anyát. Ne prüggedj! A jó Isten meg segít. Keress vigaszt

lást gjermekeidben. —

Heves Bőrike! Tudom mily-
séges fájdalommal van neked is,
hiszen csak Te voltál már a csalá-
dban az, akinek mindene Drága jó
Édes anyáink volt. Vigasztalodj, ve-
led maradt a jó Isten. Maradj to-
vábbra is szerettem közt, egyszer
majd csak haza jutok én is, s le-
veszem vállatokról a súlyos terhet!

Drág életem! irjál sünni és sokat
kényeblt lesz a fográg még hátra le-
vő idejét elviráskodnem ha minoleg
nagyon várt soraidat gyakran benn
olvasok. A jó Isten vigasztal-
jon és vigyen mindnyátaikat

Sok szeretettel iróval mind
Játok az értelek aggodó
apukátok

1950. I

Drága anyukám és gyermekeim!

A múlt héten írt leveleteket megkaptam
örülök neki, hogy mindnyájan egészségesek
vagytok. Én is megvagyok egészségesen. Itaru-
ról is kaptam ebbe a hónapba két levelet ne-
gynő jó Édesanyám ráncolt be az otthoni-
akról egy hosszú levélben, majd pár nap-
mulva egy lapot kaptam tőle amiből saj-
nálattal olvastam, hogy Pali öcsém fele-
sége súlyos beteg.

Drága jó Anyukám, itt a sörnyű tél is
még a nyakunkban, azt tudom, hogy félve
örököd és óvod szeretettel gyermekeinket, de
ammiatt aggódok nagyon, hogy betudod e
szeretni nekik a meleg téli ruhát? magad-
nak is, de az-c meleg szobák, elég sűrűs élel
metek a tére? Miattam ne aggódj sivenz,
vár a hadi fogság nem sanatórium, de
meg van a lehetősége annak, hogy a meg

örizzem meglevő egészségemet, hogy ha elér
kerik a szabadulás ideje egészségeseen ter-
hetek hara köríték, Tudom, sok a bajod, sok
a gondod, tudom azt is hogy mind azok
akiknek segíteni kellene rajtad, el rá, kéz-
nek a segítségtől, ha hozzájuk fordulsz
bár mielő gúnyjal szívetnek. Sajnos nem
segítetek semmit, nem védtek meg a
gúnyolódók ellen, emmiatt bánkodok al-
landóan. Amig Drága jó Édes anyámp kör-
tetek volt, addig némileg nyugodtabb vol-
tam, mert ő örök is védő angyalként volt
kötöttek. Most már csak arról nyugtatom
magam, hogy tudom, hogy erős a Te hited, az
erőt ad neked minden nehérség leküzdésé-
re. Ha erüggednél siveim, csak mindig
arra gondolj, hogy semmi sem öröké váló
csak az Isten, Egyszer csak elkerül az ideje,
hogy meg szabadulj, akkor le veszem vállaid
ról a nehéz terhet. Ére igaz azt mondhatnád
hogy már ezt hat éve ígérgetem, Ére igaz, de
nem rajtam múlik, hogy ezt nem váltha-

tanu be.

Drága anyukám, arra kérom, hogy írj nekem,
hol, mere vagyok. Sajnos erre csak annyit
valószínűleg, hogy „Valahol Orsovornagba”
Érd, hogy Cröpitz iskolába kellett adnot, nem
baj ha a törvény így kívánja. - Örömmel
olvastam leveledből, hogy Bözrike veletek
van, ez nagyon is jól van így. -

Édes kis fiam! örömmel olvastam
leveledből, hogy gimnáziumba mégy.
Te már nagyfiú vagy, be látod, hogy sa-
mugyisok gondoldal kürdi szeretet. Édes a-
nyádnak milyen nagy áldozat készségi be-
kerül, hogy iskolába melless, mind ez
édes fiam, jószággal és szorgalmaddal
látald meg. Megvan az alkalmas a ta-
mulásra. Ne feledd el, hogy a tudás nagy-
kincs! mindened el vehetnek, de a tu-
dást nem, és ki megint tud annyit és
a tudás hatalom!

Édes, Pógorom Pali!

Margitkám írja levelébe, hogy

testvérek körüül Te vagy az, aki legjob-
ban be látod szerencséslen helyzetüket, jó
szívvel vagy hozzájuk, s ahogyan lehet közjü-
tik sorsukon. De köszönöm neked is kér-
lek, hogy továbbra is tartsd meg őket
szeretetedbe, a jó Isten meg segít benyölkés
és in is hara térhetek és visomorkatom jó-
sagodat. Te mint katona ember tudod,
hogy a hadi fogásig férfi sors, katona sors,
de szeretettel idvöröllek meg Téged mint
szülőves feleségedet és családotat. —

Kezves, Boerike! Tudom, hogy távollétem
miatt a sorsod neked is meg van neherit-
ve, mert hiszem megjével másképp volna, ha
a mostoha sors ki nem szakít közzülleték,
de bírnék a jó Isten segítségébe, hogy
egyszer vége lesz a kálváriának, s igazsá-
gos és bölcs veretöink jó vottából hara
n lehetek. —

Drága anyukám, most hucuzom töle-
tek. Isten orvjon mindnyöntöket, levelate-
ket nagyon várom, de szeretettel csakal
benyölkés
Apukáitok.